

Ahjo: Haastatteluni lehden numerossa 2/2015, numerossa 2/2015, sivuilla 14-15.

”Helvetillinen”, ei käy!

■ Vartija **Juhapekka Lindfors** kuvaa nollatuntisopimuslaisen arkea: ”Helvetillistä, kun ihminen ei voi tietää, onko huomenna, ylihuomenna tai edes ensi viikolla töissä.” Palvelualojen ammattiliittoon eli PAM:iin kuuluva Lindfors on täysillä mukana *Operaatio Vakiduuissa*.

Lindfors, 31, sai tuta, miten työnantaja voi pudottaa hyvin menestyneen ammattilaisen yhtäkkiä sananmukaisesti takaisin nollatilanteeseen.

Lindfors oli ylennyt vuoro esimieheksi turvallisuusalan yrityksessä G4S:ssä Pirkanmaalla. Hän sai tehdä päivätyötä ja hoitaa monenlaisia asioita; oli asiakasneuvotteluja, ohjeistusten laatimista ja autojen huollattamista. Turvallisen kuukausipalkan ansiosta hän oli päässyt siirtymään vuokralaisesta asuntolainajaksiksi.

Työpaikallaan Lindfors oli PAM:in alueellinen varaluottamusmies ja alueellinen varatyösuojeluasiamies.

- Työhyvinvointi oli aivan pohjalukemissa. Yritys leikkasi resursseja, koska piti saada lisää tulosta. Jotkut työntekijät eivät pitäneet taukoja ehtiäkseen tehdä kaiken. Jos piti taukoja, hommia jäi hoitamatta.

Lindfors teki muiden velvollisuudentuntoisten työntekijöiden tavoin ”perkeleesti” töitä. Tehtiin myös tietokantaa siitä, mitä töitä yritys todellisuudessa hoiti.

- Minä näytin päällikölle, että hommia jää hoitamatta. Eihän tämä nyt näin voi mennä, kun asiakas kuitenkin maksaa. Se on huijaamista. Onhan tästä kerrottu muun muassa *45-minuuttia*-ohjelmassa. Koko vartiointialalla tehdään liian paljon liian vähillä resursseilla.

Lindfors viittaa *Alan kilpailu vie laadun* -nimiseen *45 minuuttia* -ohjelmaan (MTV3 19.9.2012). Siinä piirivartijat kertovat, miten ”asiakaskohteita jää hälytys- ja lisätöiden vuoksi jatkuvasti kiertämättä”.

Lindfors puuttui myös esimerkiksi siihen, kun eräs vartija sai taas kesärenkailla varustetun ajoneuvon alleen, vaikka jo edellisenä yönä oli ollut pakkasta.

- Henkilökemiat ja minun ay-aktivismini taisivat olla ne todelliset syyt irtisanomiseeni.

Lindfors irtisanottiin tuotannollis-taloudellisista syistä. Hän on ammattiliitonsa avustuksella riitauttanut irtisanomisen, sillä täsmälleen samaan työhön haettiin työntekijää takaisinottovelvoitteen voimassa ollessa.

Tammikuusta 2014 lähtien Lindfors on saanut soviteltua työttömyyspäivärahaa, sillä hänellä on tällä hetkellä voimassa nollatuntisopimus kyseisen firman kanssa.

- Ei mitään takeita työstä. Olen erikseen töihin kutsuttava. Vaatteet ovat valmiina kotona. Menen töihin, jos soittavat.

Lindfors toteaa, että hänet pudotettiin korkeimmasta mahdollisesta työntekijäasemasta ja vakinaiselta kuukausipalkalta nollatuntisopimukselle.

Hän kehottaa ihmisiä toimimaan. Hän on ”ehdottomasti täysillä mukana” *Operaatio Vakiduuissa*.

- Suomen perikato on se, että ihmiset ajetaan loppuun. Siitä ei mitään hyvää seuraa, sillä se vaikuttaa suoraan yritysten tulokseen. Ihmiset tapetaan henkisesti sisäلت. Se johtaa työkyvyttömyyteen, joka taas näkyy työttömyyslukuissa. Se tulee todella kalliiksi yhteiskunnalle.

On rehellisiä yrittäjiä, jotka kohtelevat työntekijöitään oikeudenmukaisesti.

- Mutta porssiyhtiöiden tapa toimia on täysin sairas. Pörssiyhtiön tärkein tavoite ei ole palvelun tarjoaminen, vaan tuloksen tekeminen. Kun tulostavoitetta nostetaan, palvelusta karsitaan.

”Rajallisessa maailmassa rajaton kasvu on mahdotonta.” Lindforsin mielestä varoitus pitää esittää nyt suomalaisesta työelämästä.

- Kun yrityksen tulos revitään työntekijöiden selkänahasta, ei ihmisillä kerta kaikkiaan riitä paukut. Ollaan jo menty ääri rajoille.

Vartija nostaa hattua Metallin Nuorille *Vakiduu*-kampanjan aloittamisesta, kun menossa on luottamusmiesten ja ay-aktiivien ajojahti.

Juhapekka Lindfors oli mukana, kun Tampereen K-Citymarketilla osoitettiin joulukuussa mieltä kahden osa-aikaisen työntekijän tukemiseksi. Toinen heistä oli tehnyt osa-aikatyötä 26 vuotta, toinen 14, mutta liike ei antanut heille lisätöitä vaan palkkasi uusia.

- Vihdoinkin! Kaikkien ay-henkisten olisi pitänyt herätä jo aikapäiviä sitten. Vaikeneminen on pahinta. Minä kehotan kaikkia puuttumaan rohkeasti epäkohtiin. Meidän on oltava näkyvillä. Suurten joukkojen on saatava tietää asioista ja herättävä ajattelemaan.

Ay-liike on aivan turhaan antanut periksi työnantajalle, vartija luonnehtii.

- Ay-liike nöyrytyi liian helposti. Se on jo viime vuosina nähty, että vaikka kuinka annettaisiin työnantajalle, vaatii työnantaja aina vain lisää ja lisää.

Lindfors miettii, onko ammattimaisiksi toimitsijoiksi siirtyneiltä ja isoja kuukausiansioita nauttivilta ammattiyhdistysliikkeen johtajilta kadonnut ymmärrys arjesta.

- Onko tehty lehmänkauppoja oman aseman säilyttämiseksi? Miten sellaiset ihmiset, jotka tienaavat enemmän kuin jopa ministeri, miten he voisivat katsella asioita pienituloisen näkökulmasta?

Vilmalla, 25, on ollut lähes 20 työsopimusta toissavuoden huhtikuusta alkaen. Perhettä, lasta tai kotia ei vuokratyöläinen uskalla edes ajatella.

Vilma H. on tehnyt samaa pakkaustyötä vuodesta 2011. Alkuvuodesta 2013 Vilman tekemät työt ulkoistettiin alihankkijalle.

- Palkka oli arvatenkin huonompi edelliseen työnantajaan verrattuna. Elo-syyskuussa alihankkija ilmoitti, että määräaikaiset työsuhteet hoitaa siitä eteenpäin henkilöstöväilyfirma.

- Lomathan siinä tietyksi paloivat. Aluksi tehtiin aina kerrallaan kuukauden mittaisia työsopimuksia. Sen jälkeen tarjottiin välillä kahden ja välillä yhden viikon mittaisia työsopimuksia. Uudet kesätyöntekijät saivat pidemmät sopimukset kuin me jo ennestään talossa olleet.

Kun sopimus oli juuri menossa umpeen, töitä ei luvattu enää loppukuulle tulevien joulunpyhien vuoksi. Vilma H. kertoo työnjohtajan kuitenkin lipsauttaneen vahingossa, että taas tammikuussa työt jatkuvat.

- Tästä kimpaantuneena firman luottamusmies puuttui tilanteeseen, ja saimme katkeamattomat työsopimukset tammikuun loppuun saakka.

- Lupaus, että vuokrafirmaan siirtyessä kaikki säilyy ennallaan, ei ole pitänyt. Kaikesta saa tapella ja kaikkea saa epäillä. Mielestäni vuokratyö pitäisi lailla kieltää!

Vilman nimi on muutettu.

”Häät ja ristiäiset kiellettyjä?”

■ - En muista, oliko kaverin häät vai kaverin lapsen ristiäiset. Mutta puhelimesta sovittiin työnantajan kanssa, että eihän siinä mittään: minä menen juhliin ja se on heille ihan ok. Seuraavalla viikolla Kelalta tuli sitten kirje. Kolme kuukautta karensia työstä kieltäytymisestä.

Asentaja **Antti Hautajoki** Kajaanista on nykyisin Kainuun Pintakäsittely Oy:n pääluottamusmies. Tuosta juhliin lähdistä ja sen epäoikeudenmukaisesta seuraamuksesta on kulunut jo monta vuotta. Enää hänelle ei kävisi kuten kävi Sotkamon kunnan silloisena maatalouslomitajana ja kiireapulaisena.

- En älynnyt valittaa tuosta Kelan päätöksestä, olin siinä vaiheessa niin untuvikko. Nielin tappioni. Hain sossusta toimeentulotukea, vaikka ei ole sekään oikea tapa elää.

Putoaminen toimeentulotuella ei ole ainoa muisto nollatuntiajoista. Epävarmuus oli ainoa varma asia siinä työsuhteessa.

Koneasentaja Joni Hirvelällä, 37, on ollut vuokratöiden takia elämässään vain kaksi täyttä kesälomaa.

- Ottaa välillä rankasti päähän, jos asiaa miettii liikaa.

Tamperelaisella Hirvelällä on ammattitutkinto sekä hitsaus- että koneistustyöhön. Työttömyysjakson jälkeen Hirvelä on tehnyt töitä kolmelle eri vuokrafirmalle. Jotkut vuokrafirmat toimivat hänestä ok, toiset eivät.

- On turha puhua, että suomalaiset työmarkkinat olisivat vasta jakaantumassa kahtia. Meillä on jo kahden kerroksen työmarkkinat. On vakinaiset ja on vuokratyöntekijät. Vuokratyö on vapaahaton pakko. Kun liiton päivät rupeavat vähenemään, menetkö sossuun vai otatko vuokratöitä?

Vuokratyöntekijä ei saa tuotantopalkkioita, liikuntaseteleitä eikä muitakaan vakinaisten etuja, vaikka samaa työtä tehdään. Suojavälineet ovat huonompia. Viikonlopun ylitöitä on yritetty teettää samalla licksalla kuin normaalitöitä.

Hirvelä kertoo, että muuten asiallisesti ja hyvin hoitavassa tamperelaisfirmassa vakinaiset saivat esimerkiksi muotoon valetut korvatulpat, vuokramiehet eivät. Toisessa, vähän vähemmän hyvässä firmassa kaikki oli rempallaan työvälineistä alkaen.

- Meille vuokramiehille annettiin vanhat paskat työvehkeet. Vakinaiset kulki Lindströmin puhtaissa haalareissa, meille annettiin rikkinäiset vanhat räyskät.

- Olin tuntityöntekijä, tarvittaessa töihin kutsuttava. Aina soittivat yhden tai kahden päivän varoitusajalla. Parhaimmat oli, että ajoit tunnin yhteen suuntaan, sitten teet töitä puolitoista tuntia, ja sitten ootat taas töitä iltapäivän.

Hautajoki on vaihtanut sittemmin asuinpaikkakuntaa ja koko alaa, eli hän on ollut Kajaanissa metallitoissa vuodesta 2003 alkaen. Pääluottamusmies on ollut ”täysillä mukana” *Operaatio Vakiduunissa* alusta lähtien. Ja hän vie nyt erään toisen firman pääluottamusmiehen kanssa operatiota eteenpäin ja kerää nimiä kansalaisaloitteeseen.

- Haluan oikeudenmukaisen työelämän. Tuossa yhdessä firmassa työnantaja perustelee, että työntekijät ovat ihan tyytyväisiä, kun he ovat töissä vain kutsuttaessa. Mutta se on firma, jossa ei ole pääluottamusmiestä. Minä luulen, että väite ei ole totta. Työntekijöiltä menee vain kieli solmuun, kun heiltä kysytään. He eivät uskalla sanoa.

Vakiduuni-kampanja yllyttää samaan asenteeseen, joka Hautajoella on.

- Minä en tyydy semmoiseen työntekoon, että odotan, milloin pääsen töihin.

Hirvelä toteaa, että hän on saanut Metalliliitolta hyvää tukea eräässä omassa palkkaasiassaan. Mutta sitä hän ei ymmärrä, miksi vuokratyötä vastaan ei olla valmiita taistelemaan. Hänen korvissaan kuulostaa todella pahalta, kun jotkut luottamusmiehet puhuvat aivan nolostelematta ”puskurityövoimasta”. Luottamusmiehet puhuvat siitä, että ”vuokrat lähtee aina ensimmäiseksi” ja että ”sittenhän ei jouduta yt-neuvotteluihin”.

- Miksei kaverin puolta pidetä? Katsoin joskus dokumentin kahdesta lapsuuden kaverista DDR:ssä. Toinen käräytti toisen. Toinen sai 250 markkaa, toinen 10 vuotta linnaa. Suomalainen tekee saman, muttei saa siitä penniäkään rahaa. Osa suomalaisista on kateellisia kaverin käyttäjiä, se on tyhmyyttä.

Hirvelä on tällä haavaa työtön. Töihin hän haluaa, mutta nimenomaan vakitöihin.

Voit allekirjoittaa kansalaisaloitteen joko netissä kansalaisaloite.fi -palvelussa tai paperisella kannatusilmoituksella.

